

Адыгэ макъ-

Бэдзэогъум и 27-р — Адыгэим
къэралыгъо гъэпсыкъе иэ зыхъугъэ Маф

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ иғъэзет

1923-рэ ильесым
гъэтхапэм
къышегъэжъагъэу къыдэкъ

№ 204 (22653)

2022-рэ ильэс

БЭРЭСКЭЖЬЙИ
ШЭКІОГЪУМ и 9

ОСЭ Гъэнэфагъэ ИЭП
къыхэтутыгъэхэр ыкъи нэмик
къэбархэр тисайт ижүгъотоштых
WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

«Цыифхэмрэ сиIoфшIэнрэ сэркIэ анахь шъхъаIэх»

Шэуджэн районым имэкъумэш хъызметшIа-
пIэхэм ащыц ипащэу Дзэукъож Мухъамэд
«Урысые Федерациием мэкъумэш хъызмет-
тымкэ изаслуженнэ Ioфыши» зыфиорэ
щытхъуцIэр джирэблагъэ кыифагъэшьошагъ.
Ары ащ тыдэгүшIэнным ушхъагъу шъхъаIэ
фэхъуцIэр.

Мухъамэд щытхъур, адрэхэм
къахагъэшшэу игугъу ашыныр
зимыкласэхэм ащыц, цыифхэм
амышIэрэ ышлаагъэу ылтытэрэп.
Шыпкъэ, амышIэрэ ышлаагъэп,
ау щытхъур кыизерилжэхыгъем
уехъирэхъышжынэу щитэп.

Ар къуаджэу Пшычэу къы-
щытхъуцI, щаплугъ, игъашIэм дэс
пломи хэукононгъэшхо хуущтэп.
Сабыбэ зэрыс мэкъумэш унэ-
гъо кызызэркъо ар къихъуягъ.

(Икъях я 3-рэ нэклуб. ит.).

Адыгэим IэпыIэгъур лъегъэкIуатэ

Херсон хэкум и Геническэ район щыпсэухэрэм аритырэ IэпыIэгъур
Адыгэим лъегъэкIуатэ. Адыгэ Республикаэм и Лышхъэу Къумпыыл
Мурат пэцэнгъэ адзызрихъээзэ Ioфтихъабзэхэр зэштохыгъэ мэхъух.
Партиеу «Единэ Россиием» ишьолыр къутамэ Ioфтихъабзэхэм язэх-
щэн ыуж ит.

«Единэ Россиием» шушIэ щагъэхъазырыгъэ шушIэ хы-
лъэр Геническэ атлупшыгъ.
Партиеу «Единэ Россиием» и

ШушIыр гъэцкIекъо комитет
ипащэу АфешIэгъо Рэмэзан
къызэриуагъэмкэ, цыифхэм
нахь игъэктотыгъэу агъэфедэрэ
пкыгъюхэр ыкъи пIэльэ къыхъэм
къыкIоцI щылын зыльэкIыщт
гъомылапхъэхэр: хъаджыгъэр,
крупэ зэфэшхъафхэр, щаир,
шъоуущыгъур, тыгъээзэ дагъэр,
консервхэр ыкъи нэмикIхэр —
пстэумкIи къемлан мин фэдиз
къаугоигъ.
Джащ фэдэу унэхэм
ягъэфбэн фытегъэпсихъэгъэ
газ котелхэр, автомобильхэм
ягъэцкIэжынкIе къызфагъэ-
федэн альэкъышт пкыгъюхэр,
гъэстынгъюхэр ыкъи нэмикIхэр
афараагъэцагъэх. Хыльэм изы
лахь еджапIэхэм, сантехническэ
Iээм-псымэхэм ягъэцкIэжын
тельтагъэу щытых.

«Тэ къыдгурэо а районым
щыпсэухэрэм Ioфхэм язытет

зэрэхъылъэр, арышь, тфэукло-
чыщтым тельтагъэу Iэлы-
Iэгу яттышт. Геническэ рай-
оным хэхъоныгъэ ышыным
ыкъи Ioфхэр зыпкь игъэуцо-
жыгъэхнэм атегъэпсихъэгъэ
IoфшIэнры лыдгъэктэшт»,
— къыхигъэшыгъ Къумпыыл
Мурат.

Шыгу къэтэгъэкIыжы: Адыгэ-
им икъигъэ специалистхэм
еджапIэхэр, кIэлэццыкъу ыгы-
пIэхэр агъэцкIэжыгъэх, спорт
Iэмэ-псымэхэр къащэфыгъэх,
кIэлэццыкъу джэгупIэхэр агъ-
элпсыгъэх, транспорт ыкъи инже-
нер инфраструктурэм къыхи-
бытэрэ псэолэе заулэ зыпкь
рагъэуцжыгъ.
Адыгэим къи-
кIыгъэ медицкэм диспансириза-
циер районым щыцэхашэгъягъ,
цыифхэм ящыкIэгъэ медицинэ
IэпыIэгъур аратыгъ.
Геническэ районым щыц
кIэлэццыкъу 400-м ехъумэ, Донбасс щыц
кIэлэццыкъу 100-м республикэм
зыщаагъэпсэфыгъ.
Ionыгъом и
1-м ехъулэу апэрэ класым
кIогъэ кIэлэццыкъу хэм еджапIэм
къызшыфагъэфедэн альэкъышт
пкыгъю зэфэшхъафхэр шу-
хъафтын афашыгъэх.
Хэушхъа-
фыкъигъэ дээ операциер зы-
кIорэм къышегъэжъягъэу шу-
шIэ IэпыIэгъу тонн 200-м ехъу

Адыгэим раши Геническэ рай-
оным нағъэсыгъ.

Мобилизацием къыхиубыта-
гъэхэм, ежхэм яшоигъоны-
гъэкIе Украинэм куагъэхэм,
контрактникхэм ыкъи ахэм
яунагъохэм япхыгъэу IoфшIэн
гъэнэфагъэ Адыгэим щызашу-
хы. ЗэкIэми ахъщэ аратын
фаер алэклагъэхъэгъах.
Военкоматым къыгъэхъазырыгъэ зая-
вкэхэм атегъэпсихъафхэр хы-
льэхэр агъэхъазырх.
Адыгэим исхэм яассоциацеу лъэпкь
Iэпэшысэхэм афэгъэзагъэм,
Адыгэ Республикаэм ис бзыль-
фыгъэхэм я Союз, колледжхэм,
апшэрэ еджапIэхэм ястудент-
хэм дээ къулыкIушихэм алае
агъэхъазырыгъэ пкыгъю зэфэ-
шхъафхэр: ошхыр зыпхырмы-
кырэ пальтэухэр, ушычыненям
фытегъэпсихъэгъэ дэзюхэр ыкъи
нэмикIхэр адыхэу рагъэжъагъ.
Мобилизацием къыхиубыта-
гъэхэм яунагъохэм IэпыIэгъу ара-
ты, ахэм якIэлэццыкъу ыпкIэ
хэмийлэу еджапIэхэм ыкъи
колледжхэм ащагъашхэх, кIэлэ-
ццыкъу ыгыгъэхэм зэрачэхэм
пае ны-тихэм ахъщэ алахырэп.

AP-м и Лышхъэ
ипресс-къулыкъу

Сурэтыр А. Гусевым тыри-
хыгъ.

Коронавирусыр уз псынкIэу щытэп

Псауныгъэр къэухумэгъэнимкэ Дунэе организацием илъикоу Урысюем щылэ Мелита Вуйнович къизэриуагъэмкэ, коронавирусыр ильэсюм иохтэ гъэнэфагъэ кыджеэрэ зэпахырэ узэу хуугъэ плонир пэсало.

— Мыр уз псынкIэу цыфхэм альйтэн ылъекъышт. Ау арэущтэу щытэп. Ковидыр уахтэм къиджээрэ узэу тлытэн тълекъыштэп, сыда пломэ мыр джыри пандемие едзыгъом хэт. Ау ылэкэ зэрэцтыгъэм фэдэу хыльзай алекъекъирэп. Ар зэлхигъэр иммунитет тиэ зэрэхъугъэр ары. Арышь, коронавирусыр гриппым фэдэу охтэ гъэнэфагъэм къежжээрэ узэу плтытэнэу щытэп, — **кыуагъ Мелита Вуйнович.**

АР-м псауныгъэр къэухумэгъэнимкэ и Министерствэ къизэритыгъэмкэ, коронавирусыр джыри түхүгъэп, ар къиззэхжээр яччагъэ нахьыбэ мэхъу. Цыфхэм иммунитет пытэним фэш коронавирусыр пэуцужырэ вакцинер итэе. Адигэ Республикаем щыпсэухэрэм янахыбэр иммунизацием къихиубитэнхэм фэш муниципальне образованиехэм ашылэ медицинэ организациехэм вакцинер зыщахальхэрэ чылгэ 30 къашызэуахыгь.

Нэбгыре 288742-рэ иммунизацием къихиубитэн фаев агэнэфагъ. Зэхэгъоягъэху юофшлэлэ чылгэхэм ыкчи унхэм клохээ вакцинациер зышигъэхэ мобилнэ бригади 9 зэхашагь.

ИшыкIагъэ зыххукIэ, цыфхэу пэлдэзигъэ чылгэхэм ашыпсэухэрэр социальнэ ухумэнимкэ гупчехэм ятранспорткэ

вакцинации зыщашире чылгэхэм арашаллэх.

Шэкъогъум и 7-м ехүлэу коронавирусыр пэуцужырэ вакцинэм иапэрэ Iахх нэбгыре 243748-мэ ахалхагъэ, зыфашын фаев щылэ пчагъэм ипронцент 84,41-рэ ар мэхъу.

Шыгу къяджээкъижин коронавирусыр готэу гриппыр ыкчи пэтхуу-утхуур тишигъенигъэ зэрэхэтхэр. Ахэм апэуцужырэ вакцинэри икьюу республикэм къылэххагъэ, вакцинациер зыщашире чылгэ пстэуми гриппым пэуцужырэри фаехэм зэклэми ашагьотышт.

Щэфаклохэм яфитынныгъэр ыкчи цыфхэм игуцэфынгъэ къэухумэгъэнхэмкэ Федеральнэ къулыкум и Гээорышлэу Адигэ Республикаем щылэ къизэритыгъэмкэ, 2022-рэ ильэсюм ия 44-рэ тхамафэу икыгъэм пэтхуу-утхуур (ОРВИ) нэбгыре 816-мэ къязыгъэу агьеунэфыгь. А пчагъэм къизэригъэлэгъуагъэмкэ, нэбгыре мини 10-м тельтатагъэу сымэджагъэр процент 17,6-рэ мэхъу. Ар эпидемиет ишапхуу агэнэфагъэм процент 44,6-кэ, тхамафэм къыклоц сымаджэ хуучэхэм яччагъэу эпидемие щылэу зыщалтыэрэм ар процент 20,7-кэ нахь makl.

Зэпахырэ узхэм альянкъокIэ республикэм эпидемиологии юофхэм язитет шапхэхэм ашышкоирэп.

ИШЬИНЭ Сусан.

Зыпари хэкIодагъэп

Федеральнэ автомобиль гьогоу М-4 «Дон» зыфилоу Тэуцожь районым пхырыкырэм бэмышлэу автомобили 6 щызэутэкъыгь.

Урысюем хэгъэгу клоцI юофхэмкэ и Министерствэ и Къэралыгъо межмуниципальнэ отделэу «Адыгейский» зыфилоем икуулыкъушлэхэм пэшюргъэшэй зэрэгэунэфагъэмкэ, ВАЗ-2109-м иводитель ыпэ итэу клоэр автомобиль «Шевроле-Нива» зыфилоем блэгъашау зэрчжэлгээхэм къыххэмкэу итэу дэччэхи, хыльзай.

Зещэ машинэу КамАЗ-м еутэкъыгь.

Аш лъыптийэ нэмийкI автомобилэу къаччэштэгъэм аварийнэ тамыгъэм гу лъимитэу къыготэу чьештэгъэ ГАЗелым еутэкъыгь, наэжжим ар дэччэххи хыльзэшэ машинэу щытыгъэм, етгани нэмийкI автомобиль цылкум яутэкигь.

Гьогоу хуугъэ-шлагъэм

ыпкъ къикIэу автомобильхэм ашыц горэм исигырэ ильэс 60 зынбжэ бзыльфыгъэм шьобжхэр тещагъэхуу сымэджэшым ашагь.

АР-м хэгъэгу клоцI юофхэмкэ и Министерствэ къизэритыгъэмкэ, федеральнэ автомобиль гьогоу зэфашигъэп. Мы мафэм ехүлэу гьогоу хуугъэ-шлагъэм лъялсэ фэххуугъэр зэрагъашлэхэлтийгээ.

ХэтэрыкI тонн мин 60-м клахъэу

Адигэ Республикэм хэтэрыкI тонн мин 40-м кыщегъэжъагъэу 60-м нэс гъэ къес къыщахыжы, аш инахыбэр къэзытырэр цыфхэм яунэе хызметшлэхэр ары.

Джащ пае предпринимательхуу мы лъэнхыкъом фэгъэзагъэхэм хэххоньгъэхэр ягъешыгъэнхэр апэрэ пшээрльзэу агэнэфагъэхэм ашылэ АР-м мэкъу-мэшүмкэ и Министерствэ къыщыхагъэшы.

Мы къулыкъушлэпэ къизэритырэмкэ, «Бизнес цыкъумрэ гурытимрэ ыкчи унэе предпринимательхэм ягукъэхэм адэгъэштэгъэнгъэр» зыфиорэ лъялти проектыр зэрэшылэ ыкчи ар зэрэгэцаклэрэм яшуагъэхэм хэтэрыкI тхалапхэр зэгъэхъазырхэм ыууж, сомэ

дэлажжэхэрэм іэпилэгъу афэххунхэ альэкъы.

«Агростартап» зыцIэ грант іэпилэгъу лъялти проектым къыдэлтыйтэ, джащ фэш юофшлэнэр езыгъэжъэгъэхэм фермерхэм хэтэрыкI хэм якъэгъэхын фытэгъэпсихэгъэ проектэу къатыхэрэм апэралшэу ахэлтийх.

— Аш фэдэ грант мы ильэсюм ратыгъ Зульфия Рахужевам. Ар зэнэкъольэпкэ проектыр зэрэшылэ ыкчи ар зэрэгэцаклэрэм яшуагъэхэм хэтэрыкI хэм якъэгъэхын фытэгъэпсихэгъэ проектэу къатыхэрэм ахэлтийх.

миллионрэ мин 779-рэ грант іэпилэгъу къыратыгъ. Бжынымрэ къебаскъэмрэ якъэгъэхынкэ къышхэлэпэшт ѹмэ-псымхэр, хэтэрыкI хэм якъэгъэхъэгъэ обрудованниер къышщэфынхэм аш ахьщэр апэуигъэхъащт. Аш къизэриуагъэмкэ, ахьщэ іэпилэгъу къыратыгъэмкэ чыгу гектарилэлэу илэм хэтэрыкI тонни 100 ильэс къес къыргыгъэтин ылъекъыщт, — **кытшыуагъ АР-м мэкъу-мэшүмкэ и Министерствэ.**

ТекIоныгъэр къыдахыгъ

Къэрэшэ-Щэрдэжэс Республикэм бэмышлэу щызэхащэгъэ форумэу «Межкультурный диалог» зыфиорэм Адигэ къэралыгъо университетым истудентхэр хэлэжьагъэх ыкчи ахэм агэхъазырыгъэ проектым текIоныгъэр къидихыгъ.

Темир Кавказым хэххэрэ шьольырхэм зэгүрьзээ, зэпхынгъэ азыфагу ильтиныр, хэххоньгъэхэр ашынхэр арэ пшээрльшхалай зэхэшаклхэм зыфагъэуцжыгъэр. Адигеир, Къэрэйтэ-Бэлькъяарыр ыкчи Къэрэшэ-Щэрдэжэс зызэхащагъэхэр ильэс 100 зэрэхуулээ юфтхабзэр рапхыгь.

Форумым ныбжыкыи 100 фэдиз хэлэжьагъ. Этнокультурэр, ныдэлтэфыбзэр къизэтэгъэнэжьыгъэхэр афызэхащагъэх. Нэүжым форумым хэлажжэхэрэм социальнэ проектхэр агэхъазырыгъэр, ахэм ашыщэу анахь дэгүххэр экспертихэм къыхахыгъэх.

Зэфэхьысжхэм къызэрагъэлэгъуагъэмкэ,

зэхэсигъохэр, Ыэнэ хуурах, лекциихэр, мастерклассхэр ныбжыкIэхэм афызэхащагъэх. Нэүжым форумым хэлажжэхэрэм социальнэ проектхэр агэхъазырыгъэр, ахэм ашыщэу анахь дэгүххэр экспертихэм къыхахыгъэх.

Зэфэхьысжхэм къызэрагъэлэгъуагъэмкэ, апэрэ чылгэлэ Адигэ къэралыгъо университетым икомандэу «Культур» зыфиорэм къидихыгъ. Аш хэтхэм Адигеим, Къэрэйтэ-Бэлькъяарыр ыкчи Къэрэшэ-Щэрдэжэс зызэхащагъэхэр ильэс 100 зэрэхуулээ юфтхабзэр рапхыгь.

Ятлонэрэ хуугъэ коман-

ник-2023» зыфиорэр. Ящэнэрэ чылгэлэр команддэхэу «Мой Кавказ — Моя Россия» ыкчи «Умный Кавказ» зыфиохэрэм зэфагошыгъ.

Хабзэ зэрэхъугъэу, шьольыр ныбжыкIэфорумыр 2017-рэ ильэсюм къыщегъэхъащэу зэхажэх. Къэралыгъо программэу «УФ-м икэралыгъо лъялтийхэмээ» зыфиорэм ар къыдыхэлтийгээ. Къэрэшэ-Щэрдэжэс Республикэм лъялтийхэмээ юфтхабзэр фэххуугъэр.

ДЕЛЭКЬО Анет

Урысюем Федерацием социальнэ страхованиемкэ и Фонд ишольыр къутамэу Адигэ Республикэм щылэ иофишихээр гухэхыжо ашыхъоу фэтхуаусыхэ Сиху Русет Рэшыдэ ыпхуум ятэ зэрэшмынэжьым фэш.

«Цыфхэмрэ сиIофшIэнрэ сэркIэ анахь шъхьаIэх»

(Иклюх).

Джыри еджап!эм ч!эсыгъ зыгъэпсэфыгъо мазэхэм колхозым юф щиш!еу зыргъяжьэм. Янэрэ ятэрэ аш щылажьэштыгъех, ежь ахэм адэ!ештыгъ. Былымэхъо фермэм юф щиш!енэуи игъо ифагъ, комбайнे-рим илэпы!эшгүй.

Мәкүмәтшыләм иошшән кын. Джыри кәләпцикүзә ар зәхәзышлагъэр зыкъызынәтикә аш пәчыжъэ хүнүм фәбанәу нахыбәрәмкә мәхъү. Мухаммәд иошшәнүм ыпсыхъагъ, ары паклошь, шу ылъегүгъ.

паклошо, шу вільгельмів.
— Се сілешхъитlyкѣ ахъщѣ
къэзгъэхъэнныш, ашкѣ ильъсы-
кѣ еджъгуm пае зыгорэ зы-
фесчъфыжъыныр лъэшшу сыгу
рихъыштыгъ. Етлани, чыгуm
ләжъыгъацэu хәппльхъагъэр къы-
зэрэхэкъырэр, зыкъызэрэйтэш-
рэр, аш uешшүшэмэ, хъаләлэу
къызэрэотэжъырэр сшоғъэшэ-
гъон хъульхъагъа. — ею аш.

— төн хүү баатар, — сэл аш.

Ахэм ямызакуу, сомэр къэблэжкыным къинеү пыльыр, уасч аш илэр зэхэзшишгээ къалэм янэ-ятэхэм лэптийгээ зэрафхүрэем гухахьо хигьуаташтыг.

Мухъамэд гурыт еджэлээ
ужым иеджэн зыщыльгээкötээ-
щтыр тэубытагээ хэлъэу ышээ-
щтыгъ. Къэбэртээ-Бэлькъаар
Республикэм имэкъумэц университет изоотехническэ факультет аш къуухыгъ ыкы икъуаджэ къыгъээжки иколхоз бүсэе илэшишн шигилзожи цэ.

шупсэ илофшэн щыпидзэжыгъ.

Шу ыльэгъоу къыхихыгъэ сэнэхъятыр къызэркүягъэт, ау ежь гухахъо хигъуатэштыгъ, пшъэрлыгъеу илэхэр хэзэгъэ имылгъеу ыгъэцаклэштгъэх. Аш фэдэу зиофшэн гуетыныгъэ фызилэ клалэр охътабэ темышээ

A black and white photograph capturing a vast flock of sheep within the confines of a barn. The sheep are packed closely together, their thick, shaggy coats creating a dense, textured pattern across the frame. In the foreground, several sheep are clearly visible, some facing towards the camera and others turned away. A mix of white and dark-furred sheep is evident, though the lighting makes it difficult to discern color accurately. The background is dominated by the sheer number of sheep, their heads and backs filling the upper portion of the image. The barn's interior is visible through the left side, featuring vertical wooden siding and a sturdy metal roof supported by a network of beams. The floor appears to be a bed of straw or hay.

ээ бывалымэхъо фермэм ипащэ ашыгыагъ. Джашыгъум пчэдыжъым жээу, сыхьатыр плыхэм адэжь къэтэджын шэнэу фэхъугыагъэр джы къызнэсигъэм къыхэнагъ.

1990-рэй ильээс къинхэм колхозым итхьаматэуи Мухъамед ҆оиф ышшэнэу хүгугъэ. Къэра-лыгъом зэхъокыныгъеу къинхъухъэхэрэм апкъ къикыкъе колхозхэр зэхээзыщгъэх. Аш фэдэ уахътэм ахэм ашыщ урилгээнэры къызэрэрикоу зэрэцшымытыгъэр ежкыри къело. Ежк къиним къымыгъэцтэн шэнэу хэлъыр пстэумэ акылыу къэхъугъагъ.

Мухыамэд колхозым ипээзэ
ІэнатІэ зыщыутыгъэм билы-
мышъхъеу аыгъым хехъогъагъ,
технику ящиқлагъэр алекІэ-
льыгъ, псеольякІэхэр аригъе-
шыгъагъэх. Ащ имызакъоу,
анаах чыпІэ къин зетыхъеми
цифъеу колхозым щылажжэхэ-
рэм къагъэхъагъэр аритыжъын
ылъекІыштыгъ.

— Цыифхэмэр силофшэнэрэ сэргүэ аанах шъыхаалх. Зэклемэз апеу цыифхэм ашлагьэм къы-клягъягъэр яптыжбынышь, етла-нэ чылэпхъяк!эхэр къэпщэ-фынхэ, чыифхээр птыжбынхэ фаеу сэльтийэ, — ыиагь аш.

фасу сэлтэйт, — **Бүгд Аш.**
Дээзүкъож Мухъамэд Чын-
гулэжьыныимрэ былымхъуным-
рэ зэдээзыхъырэ фермерхэм
ащиц. 1998-рэ ильэсир арын
унэе хъызмэтшалыэр зигъэ-
псыгъэр. Апэ предпринима-
телүү риғъэжъэгъягъ, охътабэ

Непэ аш чыыгу гектар 500
елэжбы. Къызырлыгъэмкіэ,
ильэс къэс нахьбыу аш хиль-
хъэрээр коцыр ары, ау аш иза-
къоп, гъэтхэсэ хъэр, тыгъэгъаззэ-
сое, натрыф, люцернэ елэжыхы.
Чыыгулэжынным анахъэу ишы-
кіэгъэ техникэр, тракторитүү
комбайнинч, нэмикіхэр ежы-
мундук илох.

Гъэрекло Мухъямэд гъэтлыгъылышхо ыгъеуцугъ. Ошхи, осин амыйзэөхъухэу аш лэжыгъээ чылапхъэхэр щагъэхъазырынхээ альэкыщт, кымафэм техникэр чылчыщт. Фермерым кызызэри ыуагъэмкэ, лэжьыгъэ тонн мини 7-м нэсэу игъэтлыгъылышхэм ачлэфэ.

щылэм ишүағъэкіэ, зэрэүихы-
жыыгъэм тетэү йумыгъекіэу,
уасэхэм ежь айрэзэным нэ-
сыфекіэ ежагь.

Нахыпекілә къызэрәттүағъеу, фермерыр былымхъунми, анахъеу мәлхъуным, пыль. Мы уаҳтәм шъыхъе 800 иферме тет. Къакъыриттоу ахәр зыщиыгъхәм анемыкілеу кілеу ышығы, къызәриуағъемкілә, мы ильесир имыкызыз къызәтиихын гүхэль ил. Соме миллионитү фәдиз зыпәуиғъехъэгъе псәуальәм былымхәр зычәтыштым нәмым-кілеу, мәкүр зычәлъыщтыри хип-чуңаң.

хигъяуцагъ.
Пцэжъяехъунми maklэй Мухъамэд хэхъагъ пломи хьущт, ежье иунаеу псыутлэ илэу, пцэжъе лэпекъ зэфэшхъафхэр ишигч ишигч.

Джашт фэдэү автомашинэхэм лэжьыгъэу арылтыр зэращэ-чыщтыри, специалистхэм тоф зыщашигъэшт кабинетхэри ялэх. Лэжьыгъэр зыгъэкъэбзэрэ машинкэу жын хуугъэм ычын піэ-кі шэпхъакіхэм адиштэу гъэ-псыгъэ кыщэфынным Мухъамед

Фермерым тызэрэщи гэгь-
загъэмкээ, нэбгырэ 12-мэ хъыз-
мэтшланлэм ильэс псаум Ioф-
щашлээ, лэжьыгъэм илүхыжьы-
гъом нэбгырэ 15 — 17 мэхъух.
Зэрихабзээ, ахэм ялэжьапкэ
игъом аритыныр шлоу зимишээ
Ioфэу елтытэ, Ioвшлэкээ амал
терэзхэр яланхамын чигла тет.

Шұшә Іспытілгенде ытырэм-кілә Дзэукъюж Мухъамед рай-оным шыңғырылу. Ильяс къес еджаппәхәм, кіләләцікілү ығылы-піләхәм, медицинәм иучрежде-ниехем гъәцәкіләжекиң іоғыші-ненә арашылпіләхәрәм илахъ ахель-хъэ, спортым пылхәм Іспытілгү афәхъю. Хәгъезу зеошхом иве-теранхәм Теклонигъәм и Мафә ипәгъокілү гъомылапхъәхәр афарегъашәц, Ильясыкіл мәфәкіл пәпчъ кіләләцікілүхәм шүхъаф-тихъор ағеншіх.

тынхэр афешых.
«Гум пыкырэр пэкіжкы» ал
адыгэхэм. Аш фэдэу гупыкышко
зэрилэр арын фае Мухамеди
зытыл ыофым федэ мымакіу
из ысихицих иэр.

— Сыкъызыщыхъугъэ сикъоджэ гупсэ сышэлсэу, юф ѿцэшлэ, лэхъыгъэ бэгъуагъэ чыгум къысеты, сиамал тетэү сичын пэгъуми сишуагъэ ясэгъэклы. А зэлстэумэ гухахъо ахэсэ-
тээчо, илүүчэд си-

гъатэ, — **кызыагь аш.**
Мухамэд тын лъаплэу кыфагъэшьошагъэм пае тыфэгушло, псаунгытэ пытэ илэу гухахьо зыхигъотэр Ioфшэнэир джыри ильзесыбэрэ ыгъэцеклэшьунэу түфэлэл!

Хълт Надеж-

Урысыем тызэрепхы

Блэкыгъэ бэрэскэшхом зыкыныгъэм и Мафэ Урысыем щыхагъэунэфыкыгъ.

Лъэпкъ зэфэшхвафыбэу тихэгъэгу исхэм азыфагу зэгурьоныгъэрэ зыкыныгъэрэ зэрильтир теклоныгъэу ыкы гъехьагъэу тилемхэм ашыщ. Арышъ, мэфэкъ юфхабзэхэм гупшысэ шыхалеаахэльтир блэкыгъэри, непэрэ мафэри, къэклощтыри пытэу зэпхыгъэнхэр ары. Ильэс къэс мэфэкъ программэхэм патриотизмагъэр нахь къахэшы мэхъу. Хэгъэгу зэошхом Теклоныгъэу къышыдахьагъэм зиахь мымаклеа хэзыльхъагъэе къалеа Шъачэ, зэпстэумэ афэдэу, лыблэнагъэр, зыкыныгъэр, Хэгъэгум шыпкъэныгъэ фуийнэм имэхъанэ къахэшэу мэфэкъ юфхабзэу ыгъэхвазырыгъагъэр бэ.

Зыкыныгъэм и Мафэ ипэгъоклэу Псышупэ «Быльфыгъэмрэ заомрэ» зыфиорз къэгъэльгъон къышызэхуахыгъ. Хэгъэгу зэошхом Теклоныгъэр къышыдэзыхыгъэхэм ар афэгъэхыгъагъ. Лъэпкъ культурэм и Гупчэ дэж я Хэгъэгу ишхъафитыныгъэ фебанхээзэ зыпсэ зыгъэйтлыгъэ бзыльфыгъэ нэбгырэ 32-мэ афэгъэхыгъэ стендхэр къышацгъяуцгъэх. Урысые дээ-тарихъ обществэм къалеа Шъачэклэ икъутамэ, Псышопэ районым, муниципалитетхэм яадминистрациехэр, Лъэпкъ культурэм и Гупчэ аш къещакло фэхъугъэх.

— Тибыльфыгъэху, летчицэху, снайперху, зенитчицэху, разведчицэху, медсестраху, партизанхэм ахэтигъэху, тылым Ѣылаагъэху, тидээкъолиэу фронтим Гутыгъэхэм янху, ашитхууху, яшхъэгъусху Теклоныгъэм зиахынхо хэзильхъагъэхэм ясаугъэтэу мыр Ѣыт, — къылаагъ Урысые дээ-тарихъ обществэм Псышопэ районымкээ икъутамэ итхамату Геннадий Недововым. — Ахэм аиэхэр, лыблэнагъэу зэрахьагъэр зэкиэми тишэн фае, зыщыдгъэгъупшихи хъущтэн.

— Уинэ къэмиктоу мы сурэтхэм уялтын пъэкъы-

рэп. «У войны не женское лицо» аю. Ары ыкы зэрээтийр, ау... Тибыльфыгъэхэм лыблэнагъэу зэрахьагъэр мыхъугъээм эзо мэхъаджэм Теклоныгъэр къышыдэхышигъэгъагъа? Зыхэр хуульфыгъэхэм аготхэу зэуагъэх, адрэхэр госпитальхэм ачтэхэу тидээкъолиэу къаулагъэхэм аписэ фэбэнагъэх, яицнэрхэр станокхэм алытыгъэх, оконхэр атлыгъэх. Дээкъолиэу заом Ѣылаагъэм янхээр гуззуу зыхэтигъэхэр къэлтэнэу гүүциээ къынфэгъотырэп. Пишиэ шыльыр и Тимашевскэ район ит къутырэу Ольховскэ Ѣыщ Епистиния Степановам Ѣыцээ гъяшиэхэм хэтынэу тарихъим

хъинагъ. Аш ыкыу 8 заом хэкъодагъ. Къудажу Шо-икъю Ѣыщ Шъхъэлхъо Чэбэхъан ыгу дэхъыкъыгъэр сид фээз гүүциэхэмкээ къин-Потыкъын... Аш ыкыубил, ипхъорэльф ыкы инысэ заом Ѣыфэхыгъэх, — къылаагъ Урысые дээ-тарихъ обществэм хэтэу, хы Шшукээ йушо-

шапсыгъэхэм я Адыгэ Хасэ итхаматуу Кла-Кыыху Мэджыдэ. Къэгъэльгъоним икъизэхуын фэгъэхыгъэе юфхабзэхэм хэлэжьагъэх район администрациихэм, ветеран, ныбжыкэ ыкы лъэпкъ организация зэфэшхвафхэм, дээ-патриотическэ клубхэм ялтыкъохэр, гъесэнэ-

гъэм, культурэм яхыгъэ учреждениехэм яофишихэр, юнармейцэхэр, къэлэеджакъохэр, студентхэр, посуплэм дэсхэр. Тыгъэгъазэм и 7-м нэс къэгъэльгъеноир къошт.

Зыкыныгъэм и Мафэ Псышупэ ыкы Тюпсэ районхэм лъэпкъ организациехэм япащхэр, динлэжхэр, общественэ юфхэм чанэу аптыхэр ашагъэшүагъэх. Лъэпкъ зэфэштыкъэхэр пытэнхэм, лъэпкъ культурэм икъизэтгъэнэн атэгээпсихъагъэхэу, социалнэ мэхъанэ зиэ юфышкоу зэшүахырэм апае Псышупэ район администрацием ипащэ ирээнэгъэ тхылькээ къыхагъэшыгъэхэм ашыщых Адыгэ Хасэм итхаматуу Кла-Кыыху Мэджыдэ Адыгэ Республиком ыкы Краснодар краим арьс быслыымэнхэм я Диндэлэжъапэ илтыкъоу Шъхъэлхъо Батмыз-хаджэмрэ. Джаш фэдэу Тюпсэ район администрацием ипащэ ирээнэгъэ тхыль къыфагъэшьошагъ къуаджэу Агуе икэлэцыкъу хореографический ансамблэ «Золотое наследие»

зыфиорем ипащэу Нэгъуцу Сурэ.

— Лъэпкъхэм акъуачиэр зыкыныгъэр ары. Мэйнэгъухэм ар къаушихъатыгъ. Шыфэу лъэпкъ зэфэшхвафхэм къаахъыгъэхэм, зидин Ѣишхууныгъэ, зихээхэр зэфэмыдэхэм азыфагу мамырныгъэу, зэгурьынонгъэу дэлхэр ары къэралыгъом зезигъэу-шомбгүурэр. Лъэпкъ 50-м ехъу зыщытсэурэ тирайонкээ мэхъэн ин ял зыкыныгъэмрэ Ѣэлаагъэмрэ. Ахэр тихэбээ шыхъаагъ. Аш ишилаагъиэр мамырэу тиэдэлдэши, сабийхэр зэдээтэнгъу, чылыс-хэмрэ мэштихэмрэ зэдээтешлих. Зэкиэми зы Родинэ ти. Ар Урысые ары. Аш инепэрэ инеушырэ зыфэдэштиир тэрэ зыэ ильтир! — къылаагъ Тюпсэ район администрацием ипащэ иэннатиэ зыгъэцкээрэ Сергей Сидоренкэм.

НЫБЭ Анзор.

Мэзхэр къэтэжъугъэухъумэх

Урысые юфхабзэу «Мэзхэр къизэтедгъэнэштых» зыфиорем къыдыхэлтыагъэу Адыгеим имээ фонд ичынэльэ гектар 17,7-м чыгэе ыкы къумбыл чыгъ цыкъоу 133460-рэ щагъэтысхьашт.

Юфхабзэхэм къыхиубытэу АР-м мэзхэмкээ и Гъэ-юришланыгъэрэ гурит еджапиэхэм егъэджэн сыхатхэр, зэдэгүүшгээгъухэр, лекциехэр ашызэхашэх. Джаш фэдэу общественникхэр ягусхэу мэзхэм ахэт зыгъэпсэ-фыпэ чыпилэхэр зэтырагъэпсихъэх.

Мэхъизмэтымкээ Федеральнэ агентствэм игукъыкъе «Мэзхэр къизэтедгъэнэштых» зыфиорэ юфхабзээр зэхашагъ. Урысыем ит мэзхэр къизэтегъэ-

нэгъэнхэр, ахэгъэхъогъэнэр ыкы гумэкыгъоу къэу-цуухэрэм цыфхэр ашыгъэгъозэгъэнхэр ары пшъэрэиль шхъаагъэу зэхэшакъохэм зыфагъэуцужырэр. Чыгъэу рапахыгъэхэм, машом ыкы нэмийхэм апкъ къикыкъе мэзхэм ахэкодыкъыгъэхэм язэтэгъэуцожынкээ аужыре ильэсхэм мы проектыр анахь шхъаэхэм ашыщ хъугъэ.

(Тикорр.).

«ЭкоЦентрэм» къеты

Къэбзэныгъэ псэупIэхэм адэлъинэу

Тэхъутэмкьое районым иадминистрации ипащэу Шъэо Аскэр пыдзэфээ пытэхэм ядэшын фэгъэзэгъэ шъольыр операторым иоффшэн мы муниципальне образованием зэрэшигъэцакIэрэм фэгъэхыгъэ зэхэсигъо зэхищэгъагь.

Къоджэ псэупIэ койхэм, къулыкъу ыки ведомствэ зэфэшхъафхэм япашхэх, «ЭкоЦентрэм» илIыклохэр ащ хэлжэхагь.

ООО-у «ЭкоЦентрэм» и Адыгэ шъольыр къутамэ ипащэу Алыбэрд Налбый Тэхъутэмкьое районыр псэупIэкэ къихэзыхэу къекложырэм ипчагъэ зэрэхахъорэмкэ адэ муниципальне образованиехэм зэратекырэм къихигъэшгыг. Нэбгырэ пчагъагьэу исыр къидэлъятахъэу мы районым щыуащыщ хэкыкмкэ шапхъэу агъэнэфагъэм нахьыр дащырэр. Фэтэрыбуу зэхэт унэхэм ачэсир зыфэдизир ахэм ягъэлорышIеко компанийехэм тэрэзэу къизэрамытырэри ушхъагьу шхъялэ фэхъухэрэм ащищ.

А спиксэхэм ялъытыгъ хэкыр зэрэтэкьющт бак пчагъагьэу агъеуцущыри, зэрэуащыщтим ибагы.

Алыбэрд Налбый къизэриуагъэу, унэе псэупIэхэм контейнерхэр зытетыщт площацкхэр ашагъэпсынхэу шапхъэхэм къащыдэлъятахъэп. Ащ фэш цыфхэм еж-ежырэу ашыгъэхэу, зыпари зытлымыпльэхэрэр Iуахыжыщых.

Дачэ ыки чыгжэтэ товариществэхэм альэнкьокли Iофигохэр щылэх. Тэхъутэмкьое районым ащ фэдэ псэупIэу 33-рэ ит. Ахэм ашыщэу 10-мэ шъольыр операторым зээгъынгъэ дашынэу фаяхэп.

Джащ фэдэу хэкыр зэрэуащырэм ыпкэ икъетынки Iофигохэр мы райо-

ном иль. Алыбэрд Налбый къизэриуагъэмкэ, чыфэр сомэ миллион 68-м шокыгъ. Абонент мини 8-м ехүмэ пыдзафхэр зэрэуащыхэрэм ыпкэ зыкти атыгъэп.

Iофигохуу зэхэсигъом къышыхэгъэшы-

гъэ хуугъэхэм ядэгъэзыжынкэ хэкыпIэхэм атегуцылагъэх, тапекIэ Iоф зыдашэштхэр агъэнэфагъэх.

ООО-у «ЭкоЦентрэм» и Адыгэ шъольыр къутамэ ипресс-къулыкъу.

ЗекIоныр

Миллиони 10-м нэсэу

2025-рэ ильэсийн нэс ягъээпсын къауыщт. Анахьэу В. Путиним къихигъэшгыг зыгъээ

псэфыпIэхэр зыщахъэпсыщхэ чыпIэхэм якъихэхын, ахэр ильэсийн нэбгырэ миллионы

Урысыем и Президентэу Владимир Путиным шэкюгъум иапэрэ мафэ правительствэм фишигъээ унашьом къышцо ильэс псаум зэпымыуу Iоф зышэшт хы курортхэу хэгъэгум щагъэпсыщхэм афэгъэхыгъэ проектихэр къагъэхъазырынхэу.

10-м къышымыкэу зыщахъэпсыфынэм зэрэтергээпсыхъэгъэнхэ фаяхэр ары. Лъэнкьокли пстэум-кли фэл-фашэхэр агъэцакIэхэу, бассейнхэм псы фабэ арьтэу, нэмыкI зыгъэпсыфыпIэ чыпIэхэр ахэтхэу зерашыщхэм анаэ атырыригъэдэг.

ЗыгъэпсыфыпIэхэр уахтэм диштэхэу гээпсыгъэнхэм пае проектихэе компание инхэу анахь курорт зэтегъэпсыхъагъэхэм япроектхэр зышигъэхэр къы-

рагъэблэгъэнхэу Президентым къарыгуагь. Унашьоу къышыгъэр гъэтхэп мазэм нэс агъэцкIэнэу щит.

Джащ фэдэу 2023 — 2025-рэ ильэсхэм атегъэпсыхъэгъэшт зекло кешбэхэм тырагъэкодэшт ахъщэм хагъэхъоштыр зыфэдизыщтыр пешорыгъэшэу, тыгъэгъязэм иапэрэ мафэ нэс, къагъэнэфэнэу къяджагь.

Хы ШуцIэ, Балтийскэ, Каспийскэ, Азовскэ хыхэм, При-

морьем федеральне мэхъанэ зиIэшт зыгъэпсыфыпIэ инхэр ашашыхэм лъэшэу яшуагъэ къизэрэкоштыр къэралыгъом иапще мыш ыпекIи къихигъэшгыагь.

Урысыем итуроператорхэм я Ассоциации макъэ къизэргъэ-иуэхэмкэ, мыгъэ хы ШуцIэ лъшьом, Балтийскэ макъи курортэу «Кавказские минеральные воды» зыфилорэм нэбгырэ миллион 13-мэ защагъэпсыфыгъ.

КъушъхъэчъэхыпIэхэр зэрапхыщых

Вице-премьерэу Дмитрий Чернышенкэм иаппарат къизэритыгъэмкэ, зыгъэпсыфыпIэхэу «Лэгъонакъэ», «Шъачэ» ыки «Архыз» зэзыхыщхэ автомобиль гъогум игъэпсын Iофигохуу министрэхэм я Кабинет хэпльэ.

Д. Чернышенкэм мы лъэханым къушъхъэчъэхыпIэхэр Кавказым зэрэшашырэр цыфхэм агу къыгъэкыжыгъ. Ахэр «Лэгъонакъэрэ» «Роза Хуторым» ыбыгукэ щагъэпсыре «Псыхъо-кэеу Васта» зыфилорэмрэ.

— ЗыгъэпсыфыпIэхэр автомобиль гъогум занкIэхээ зэзыхыгъэ зыхъухъэх, зеклон хъыз-мэтийн Урысыем и Кыблэ

шъольыр нахь псынкэу зычиушомбгъущт, ахэм Адыгэри ахэтыщт, — къыгуагь Д. Чернышенкэм.

Автомобиль гъогум фэшхъа-фэу Шъачэ икъушхъэ зыгъэпсыфыпIэ къышцэгъэжыагьэу Къэрэшэ-Щэдэжэ Республиком нэсэу мэшюку гъогум ашыщт. Зыфэжъэхэх Iофигохуу гъэцэкIагъэхэ зыхъукэ, субъектхэм ясоциаль-

нэ ыки экономичесэ щылакэ хэпшыкэу зыкызэриэтыщтыр Д. Чернышенкэм къихигъэшгыгъ. Цыфхэм Iофигохуу агъотыщых, бизнес цыкIумрэ гурытмыр къахэхъошт.

Вице-премьерым иаппарат къизэрэщауагъэмкэ, гъогум картэр тыгъэгъээ мазэм нэс къагъэхъазырышт.

ШъАУКЬО Аслынгуаш.

Егугъумед ташыны

Адыгэ кІэлэцьыкIу литературэр ыкIи лъэпкъ культурэр

Тхылъ уемыджеу Iуш ухъущтэп

Iушыгъэм, дэгъугъэм, акылышIуагъэм афэмыныкъо цыиф щиIэп. Ар къагурылоу, ашкэ лъэпкъ литературэм мэхъанэшхо зэриIэр зэхашIэу титхэкIо нахыжъхэри, ахэм ауж къикыгъехэри гупшисаgъех, тхагъех.

Непэ зигугъу къесшы ыкIи кІэзгэтихы сшоигъор адигэ пшысэхэм, таурыххэм, тхыдэхэм, хьишъэхэм, нарт къэбархэм яджэрэ кІэлэцьыкIухэм хэпшыкIу яакыл-гуптыг бэкэ нахь зэрэчаныр, лыгъэ-цыфыгъэ хабзэр нахь къизэрагурылоэр, а зэджагъэхэм ахэт геройхэм ашыщхэр яklасэ хуу-гэхэу зафагъадэмэ зэршоигъор, ягулытэ ыкIи абзэ нахь чан зэрхъуэр. Шэн тэрэзхэр ахэль хууным, къиним щымыщхэу лыкIотэнхэм, къяшэкыгъэ дунэешкор зэрхъалэмэтыр къагурылооним, еджэним гуетынгъэ фырьягъеним тхылъым фепIух. «Тхылъыр шIеныгъэм илункыбз» джары зыкIалуагъэр.

Адыгэ кІэлэцьыкIу литературэм яхьышихо хальхъагъ КІэрэшэ Тембот, Цэй Ибрахымз, Хъаткю Ахымэд.

Щынэнгъэр гүнэнчьеу зикэсагъэу, Родинэр зильэпIагъэу, усаклоу Андырхьое Хъусен ип-сихъоу фемыпплэкъирэм фитхыгъэу «Щэхъурадж!» зыфи-орэм нахь ымытхыгъеми икуу-щыгъ, джарэу идунаельгъукIе зафэ, къаргъо, сурэтшыгъе дахэу ипсихъо нэгум къыкIигъе-уоныр фызэшлокIыгъ.

Хъэдэгъелэ Аскэр, Жэнэ Къырымызэ кІэлэцьыкIу дунаир, аш ичэгү ит сабыйхэр зыкIи ашыгъупшагъэхэп. Сабый гукъабзэхэм, кІэлэцьыкIу ионье-шIеныхэм уафэтхэнир къызэркIо дэдэу щымтым, тхэрэми ежь ышхъэкIе аш тхъагъу гушуагъу хегъуатэ. Ахэм анхэмкIе малъях, агуkэ мэгупшисэх, кІэлэцьыкIуом хэу-жъях, нэфыпсыр, фэбагъэр,

гукIэгъур, йорышагъэр, хуупхъагъэр зыхэль усэхэр, рассказ цыкIухэр, пшысэхэр, ордхэр, къэбар цыкIу гъэшIэгъонхэр къаэлкIекъях.

Хэтрэ кІэлэцьыкIу ныбжырэу ыгу къинэрэ сабынгъо-кІэлэцьыкIу уахтэр ары: уаими, ошхыми, осыими, жыбыгъеми, чыыэ Ѣтыргыуымы, тыгъэ чэфыбзэр уигъапцIеу къепсыми, сабынгур а зэклэмэ апхуатэ, агъедао, зыльаш, агъельаш. КІэлэцьыкIу ыгуре ышшорэ ахэзгъэхъорэ пшысэхэр, тхыдэжъхэр, нарт къэбархэр, усэ сатыр жыгу блэрхэр сыда зымуусэхэр?

А зэклэми цыиф цыкIул aply, алэжкы, ильэгъожье дахэ тырагъеуцо. КІэлэцьыкIу тхыгъэ литературэм джары анахъеу мэхъанэ къезытырэр. Апэрэ усэ цыкIухэр, ордхэр зэбгъэшагъхэр ныбжырэу пшыщ мэхъух, уаузэнкы.

Лъабытыйба, лъабытый, Шээ цыкIул, зыгъэхъий. Лъабы, лъабы, лъабытый, Лъэкъо цыкIухэр умыгъэпий, Уемыпплых чым, ыпэ пльэ. Пльэгу зынэсрэр зэклэ уий, йэбы-льэбкIе къызыщыцоху, Аферэм, гъирэп. Укъэхъу!

О укъэхъумэ лы ухуун, Хэгъэгубэр къэпкIухан. Іхэр тамэу зэгожэй, Пъэкъо цыкIул къемыщэй, Къээлт лъакъор, къыззкIеэш, Къяутэ, къяутэ, уемызэш!

Чыгум пытэу о тауцу, Сыпшыгъ плокIе умыуцу. Уилэтышт чым, ушымышт – Чыр къемыщтэу укъемышт!

Мы усэр Мэхъош Русльян сабый цыкIул клоним къэнэцьы-

рэм фызэхильхъагъ, мэкъэпчь мэкъэмэ дахэ кIэт, къызыфа-пIорэри аш къыкIэдэукишт, гурылошкорэ щымыэм, далоу есэшт, игуалэу лъабыжъуери ыдзышт, нахь тIэкли зэхишыкI зыхыкIе, а зэклэ ыгу Iешу-Иешуо къызыдэоежьышт.

Бэрэтэрэ Хъамиди кІэлэцьыкIу хябгуулагъэр, ахэр шIолофэу усэ цыкIу зэфэшхъафхэр («Зы лытак!», «Мэзым тэклө», посушхъэхэм афэзхъыгъэхъэр афызэхильхъагъэх, ахэм ашыщхэр кІэлэцьыкIу ЫыгыпIэхэм ыкIи ублэпIе еджа-пIэм Ѣеджэхъэрэ зэргашIэх. Къуекю Налбай «Дээр хэты ишыкIагь?» elo, къеупчIе:

Къангъэбыль хэт өшIэшт? Къесэлътие!

Лъанэ цыкIул, цыкIужжий – пырэжъыер иджыбачи.

Бачкъан, Къаншыау – ныбэм лъапэр егъэжъау,

Шъэомыз, Мирзэбэч... Адэ Бэч тида щы!

Мыдэ джыри ахэкыгъ. Зэ самбыр, тIэкли зыщи.

Мыр Хъарис, мыдрэр Хъис, унэм шъуисмэ быны зау.

Мыр Мэсхъаб, Пэтэрэз, зэмьбээжъыр шууфаусыгъ,

Сыхъатбий, Рэмэзан, Къырымыз, Инвер!

Ренэу чэумэ шьо шууатес! Чэу-гэсэс шууфэсэус.

Tly къэзыхъ, шхъахынаш, чичэдьжъэр зызымытхъак!

КъэнкIе lуп, зыпэ шой, урам сапэр зыгъэутыс,

Чэу шхъахарыс зэралуагъ...

Ашыу, Бэч, зэ самбыр!

Шуухэлъад, зыжкугъэбыль!

Къангъэбыль едгъэжъаагь!

Къангъэбыль едгъэжъаагъ.

Зыжкугъэбыль, дэй зак!

Зыжкугъэбыль, шукъхэмыкI — дээр хэт ишыкIагь.

КІэлэцьыкIу психологияр дэгъю усаклоу зэришIэрэр, ахэм ялокIэ-шIыкIе зэфэшхъафхэр мы усэм къызыпчыгъэх, учанын, удэон, ухуупхъэн, нахыжхэм къыуалорэм укIэдэукишт зэрэфаам фэгъэхыгъ.

КІэлэцьыкIу афэмытхагъэтиадыгэгэх тааклохэм ахэтэп, ахэм яусэ сатырхэм адигэхэм ялыхъужж батырыги, яшэн-хэбээ дахэхэри, тикъашьохэр зэрэшхъапхэри, тиньдэльфыбзэ зэрэдэх дэдэри, тильэпкъ шууашэ икIэрэклагъи, тиадыгэ Іанэ зэрэушагъэри, Родинэр нэу хэткли зэрэштыри къашиотыкIыгъ.

«Адыгэ Іанэр»

Адыгэ Іанэр лъэкъуиц, Ицыгъу-пластэ хъалэл, Урагъэблагъэмэ, пэтъисхъ, Укъытэм земыгъэфыз. Къыгъфытрапхагъэр зыуульхъ, Зы lупхъэ къемыгъээ,

Узэрхъагъэль гушон, Нахышуи укъальэгъун, — Къызгурегъало тэтэжъы, Адыгэ Іанэр фэд пъижым Шхъэклэфэ фэпшын тэфэ, Зэрэунагъую тылофэ.

(НЭХЭЕ Русльян)

Адыгэ тхаклохэм ахтыгъэ кІэлэцьыкIу усэхэр пуныгъэ мэхъанэ зиэх, джары ахэм уяджэн зыкIыфаери. ЗэльашIэрэ адыгэ усаклоу Жэнэ Къырымызэ ушьый ин зыхэль усэ цыкIул «Тхылъыр ныбджэгъу дэгъу» зыфилорэр зыкIитхыгъэр.

Тхылъыр цыфым ифед,

Жыымрэ псымрэ афэд.

АкылымкIэ гъомыл,

Акыыл зиэм къемыл.

Тхылъыр нэмьипл ёмыт,

Шуагъэу пылтым гу пыт!

Тхылъеджэним шууагъу,

Тхылъыр ныбджэгъу дэгъу.

Ары, кІэлэцьыкIу хээр! Тхылъыр зикласэм, шIеныгъи, гъесэнгъи, цыфигъи, тхъагъуи егъоты, шууогъу маф!

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Мэкъумэш хъызмэтыр

Щагучэтхэм яхъун зиушъомбгъунэу

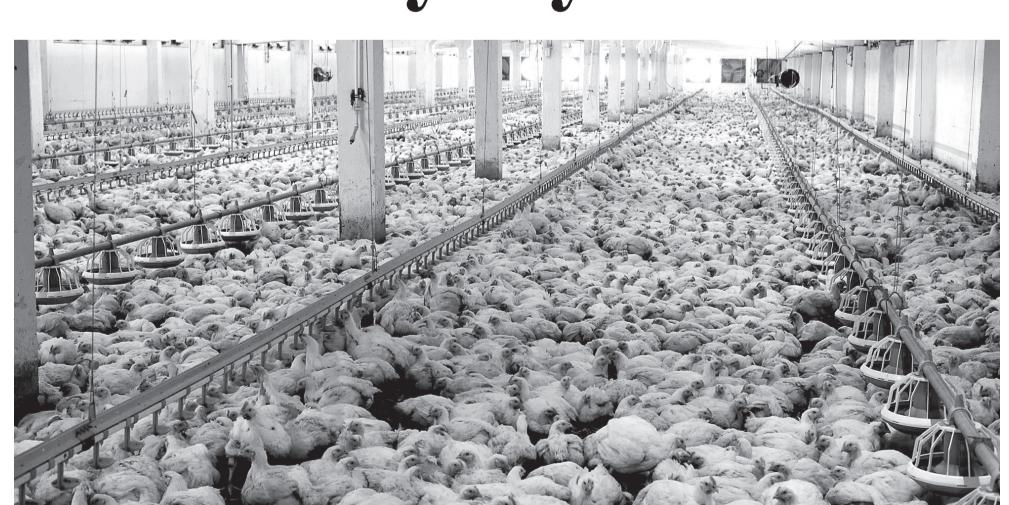
ХъызмэтшапIэхэм ямызакью, унэгьо хъызмэт зиэхэри чэтхууным нахь пыльхэ хъугъэ.

Лъэпкъ проектэу бизнес цыкIул е гуртым хэтхэм, унэе предпринимательхэр кІэшакло зыфхъухэрэм яхъырышынкIе IэпыIэгъу ятыгъеням фэгъэхыгъэм къыщидэлтэгъэгэ грантэу «Агростартап» зыфилорэр чэт кІэнкIу рэспубликэм къыщаугоиэр нахыбэ шыгъеням тегъэпсхъягъ. Аш фэдэ къералыгъо IэпыIэгъу мы ильэсым къыэраратыгъэхэм ашыщ Натхъо Ларисэ. Щагу чэтхэм яхъун зегъэушъомбгъугъэним пае, унэе бизнес къызызэуухым ыууж, сомэ миллионэр мин 312-рэ аш къыфатуушыгъ.

— Мы хъызмэтшапIэр нахыбэу

зыфгъэзагъэр щагу чэтхэм яхъун. Аш фэшл пчагъау ыыгъым хигъэхнэу, ишыкIэгъэ обрудованиеир къыщэфынэу ахъщэр къыратыгъ. Бизнес-планэу къыгъэхъазырыгъэм къызэрэшиорэмкIе, къэклорэ ильэсым продукциеу Iуигъэкъирэм сомэ миллион къыкIэкъо. Мылькоу пэуигъэхъагъэр пшыныжъигъэгэ зыхъурэм ыуж федэу къыхыирэр сомэ миллионэр мин 500-м нэсийт, — къыщауагъ АР-м мэкъу-мэшымкIе и Министерствэ.

Мы ильэсым имээ 8 пштэмэ, Адыгэим ихъызмэтшапIэхэм кІэнкIу къатыгъэр 81186-рэ мэхъу. Блэкъигъэгэ ильэсым аш фэдэ иуахътэ а пчагъау 79926-рэ хъущтыгъ.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Закону «Энергиер кэугоеъзэным ыкли шуагъэу аш кытырэм зыкъегъээтыгъэнным яхыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2022-рэ ильэсийн юныгъом и 28-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Закону «Энергиер кэугоеъзэным ыкли шуагъэу аш кытырэм зыкъегъээтыгъэнным яхыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Закону «Энергиер кэугоеъзэнным ыкли шуагъэу аш кытырэм зыкъегъээтыгъэнным яхыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

1) я 3-рэ статьям:

а) а 1-рэ пунктым хэт гущиэхэу «Правовой зэфыщтыкыкхэр» зыфиорэм хэгъэкыгъэнхэу;

б) я 2-рэ пунктыр мыш тетэу тхыгъэнэу;

«2) энергиер кэугоеъзэнным ыкли шуагъэу аш кытырэм зыкъегъээтыгъэнным альэныкьокэ Адыгэ Республикэм ихбэзэгъэуцугъэ тегъэпсыхъагъэу нэмэйкэ полномочиехэр.»;

2) я 4-рэ статьям:

а) а 1-рэ пунктыр мыш тетэу тхыгъэнэу;

«1) Адыгэ Республикэм энергиием икэугоен фытегъэ-

псыхъэгъэ къэралыгъо политикэр щылхырышыгъэнэр»;

б) я 2-рэ пунктым хэт гущиэхэу «къэралыгъо хабэр» зыфиорэм хэгъэкыгъэнхэу;

в) я 4-рэ пунктым хэт гущиэхэу «республикэ программэхэр» зыфиорэм ачылпэкэ гущиэхэу «шъолыр иофтихъохэм яхыгъэлоо иофтихъабзэхэр» зыфиорэм хэгъэнхэу;

г) я 5-рэ пунктым хэт гущиэхэу «республикэ программэхэр» зыфиорэм ачылпэкэ гущиэхэу «шъолыр программэхэр» зыфиорэм хэгъэнхэу;

д) я 6-рэ пунктым клаучэ имыэжкээ лытэгъэнэу;

е) я 8-рэ пунктыр мыш тетэу тхыгъэнэу:

«8) Адыгэ Республикэм ихбэзэгъэуцугъэ тегъэпсыхъагъэу энэргиер кэугоеъзэнным ыкли шуагъэу аш кытырэм зыкъегъээтыгъэнным альэныкьокэ нэмэйкэ полномочиехэр.»;

3) я 5-рэ статьям клаучэ имыэжкээ лытэгъэнэу;

4) я 2-рэ пунктым хэт гущиэхэу «республикэ программэхэр» зыфиорэм хэгъэнхэу «шъолыр программэхэр» зыфиорэм хэгъэнхэу;

5) я 7-рэ статьям:

а) алэрэ абзацыр мыш тетэу тхыгъэнэу:

«Энергиер кэугоеъзэнным ыкли шуагъэу аш кытырэм зыкъегъээтыгъэнным альэныкьокэ иофтихъабзэхэр зэрахъан фаехэр зыгъэнафэр Адыгэ Республикэм игъэцэкэлэо куулкьюо посольшынным, транспортным, унэ-коммуналынэ ыкли гыгу хызымэтным яхыгъэ къэралыгъо политикэм илхырын фэгъэзагъэр ары.»;

б) а 1-рэ пунктыр мыш тетэу тхыгъэнэу:

«1) къэбар жыгъэм иамалхэм ыкли Адыгэ Республикэм игъэцэкэлэо куулкьюхэм яофициальнэ Интернет-сайт кыыхаутынэу.»

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым клаучэ илэ зыхъурэр
Официальнэу кызыыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы законым клаучэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэрэ Къумпыйл Мурат

къ. Мыекъуапэ,
чъэпэогъум и 6, 2022-рэ ильэс
N 111

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу N 122-рэ зытетэу «2022-рэ ильэсиймкээ унэ-коммуналынэ фэло-фашэхэм ауасэ тельйтэгъэ шапхъэхэм яхыллагъ» зыфиоу 2022-рэ ильэсийм мэкъуогъум и 7-м къидэкыгъэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Урсые Федерацием псэупхэхэмкэ и Кодекс ия 159-рэ статья, коммуналынэ фэло-фашэхэм яхыгъэ субсидиехэр алэкэгъэхъэгъэнхэмкэ шапхъэу щыэхэм яя IV-рэ раздел ия 152-рэ статья атэгъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо еши:**

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу N 122-рэ зытетэу «2022-рэ ильэсиймкээ

унэ-коммуналынэ фэло-фашэхэм ауасэ тельйтэгъэ шапхъэхэм яхыллагъ» зыфиоу 2022-рэ ильэсийм мэкъуогъум и 7-м къидэкыгъэм мыш фэдэ зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэу: я 4-рэ гуадзэр я 5-рэ гуадзэмкэ зэблэхъуогъэнэу.

Официальнэу кызыыхаутырэ ыуж мэфи 10 зытешэкэ мы унашъом клаучэ илэ мэхъу ыкли 2022-рэ ильэсийм бэдзэогъум и 1-м къышыублагъэу правэм

ильэныкьокэ щыэ хыгъэ зэфыщтыкыкхэр къихе-убытых.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэхэм ишшэрийлжэр зыгъэцакэлэо Кіэрэшэ Анзаур.

къ. Мыекъуапэ,
чъэпэогъум и 31-рэ, 2022-рэ
N 273

Адыгэ Республикэм Йошшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэр и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Йошшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэр и Министерствэ иунашъу N 308-рэ зытетэу «Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет къыхагъэкынышь субсидиехэр къэралыгъо учреждениехэм зэраилжэхъащтхэ шыкэлэхэр ухэсигъэнным ехыллагъ» зыфиоу 2020-рэ ильэсийм тыгъэгъазэм и 22-м къидэкыгъэм я 2.7.-рэ пункте мыш фэдэ къэlyaké зиээр хэгъэхъохъэнэу:

«2.7. Цыфхэм финансэм альэныкьокэ шэныгъэу ялэм хэхъэхъогъэнным тегъэпсыхъагъэу кадрэхэм альэныкьокэ зэрахъэрэ иофтихъабзэхэм зягъеушшомбгүүгъэнэу.»

2. Къэбар-правовой отделым:

— Адыгэ Республикэм Йошшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэр и Министерствэ исайт ыкли Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабэр игъэцэкэлэо куулкьюхэм я Интернет-сайт къаригъэхъанэу;

— Гээзэтхэу «Советскэ Адыгейимрэ» «Адыгэ ма-къэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ къидэкырэ тхыльэу

«Адыгэ Республикэм ихбэзэгъэуцугъэ зэхэуогъоягъэхэр» зыфиорэм къыхаригъэутынэу.

3. Зыкэтхэхэрэ мафэм къышыублагъэу мы унашъом клаучэ илэ мэхъу.

4. Унашъом игъэцэкэлэн зэрэкорэм сэ шъхъэклэе салтылыпъэнэу пшъэрэль зыфэсэшъяжы.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч
къ. Мыекъуапэ,
чъэпэогъум и 17, 2022-рэ ильэс
N 232

Адыгэ Республикэм мылькоу зэфыщтыкыкхэр и Комитет иунашъу

Къэралыгъо мылькоу пэлъэ къыхъэм тегъэпсыхъагъэу предпринимательствэ цыккумрэ гурытмырэ къахиубытэхэрэм кызфагъэфедэным пае аратын, джащ фэдэу нэбгыре зырызхэм (унэе предпринимательхэу щымытхэу, хэушхъафыкыгъэ хэбзэлахь режим зиэхэм) аштэн альэнкытхэр

Федеральнэ закону N 109-рэ зытетэу «Урсые Федерацием предпринимательствэ цыккумрэ гурытмырэ хэхъоныгъэ щигъэшыгъэнэир» зыфиоу 2007-рэ ильэсийм бэдзэогъум и 24-м къидэкыгъэм яя 18-рэ статья ия 4-рэ Iахь, Адыгэ Республикэм и Закону «Адыгэ Республикэм предпринимательствэ цыккумрэ гурытмырэ хэхъоныгъэ щигъэшыгъэнэир» зыфиоу 2009-рэ ильэсийм мэлхэлфэгъум и 30-м къидэкыгъэм атэгъэпсыхъагъэу **унашъо сэшьи:**

Къэралыгъо мылькоу пэлъэ къыхъэм тегъэпсыхъагъэу предпринимательствэ цыккумрэ гурытмырэ къа-

хиубытэхэрэм кызфагъэфедэным пае аратын, джащ фэдэу нэбгыре зырызхэм (унэе предпринимательхэу щымытхэу, хэушхъафыкыгъэ хэбзэлахь режим зиэхэм) аштэн альэнкытхэр хэсигъэнхэу.

Къэралыгъо мылькум игъэзеклонкэ отделым:

1) мы унашъор Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабэр игъэцэкэлэо куулкьюхэм яофициальнэ Интернет-сайт ригъэхъанэу;

2) мы унашъом икопие Адыгэ Республикэм и Лышхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации федеральнэ регистрэм

хагъэхъаным пае Iэкигъэхъанэу.

3. Унашъом игъэцэкэлэн зэрэкорэм лыпльэнэу Комитетым иотдел ипащэу Н. В. Фергель фэгъэзэгъэнэу.

4. Официальнэу кызыыхаутырэ къышыублагъэу мы унашъом клаучэ илэ мэхъу.

Комитетым итхъаматэу И. П. БОЧАРНИКОВА

къ. Мыекъуапэ,
чъэпэогъум и 31-рэ, 2022-рэ ильэс
N 355

